

Mgr. MgA. JAROMÍR PAŘIL, LL.M., advokát

Klimentská 1216/46, 110 00 Praha 1

IČ: 71471197

E-mail: jaromir.paril@tiscali.cz

ID DS: 8jzgpkn

Ústavní soud České republiky

Joštova 8
660 83 Brno 2

V Praze dne 1. února 2018

Stěžovatel: **Odborová organizace Sluníčko**
se sídlem Petrušov, č.ev. 152, 571 01 Staré Město
doručovací adresa: Tovární 1072/4, Moravská Třebová 571 01
IČ: 227 11 554

Právně zastoupen: **Mgr. MgA. Jaromírem Pařilem, LL.M., advokátem**
se sídlem Klimentská 1216/46, 110 00 Praha 1
reg. č. ČAK: 12484

Účastník řízení: **Nejvyšší správní soud**
Moravské náměstí 6
657 40 Brno

Vedlejší účastníci: **předseda Okresního soudu ve Svitavách,**
Dimitrovova 33, Svitavy

náměstek Okresního státního zastupitelství ve Svitavách,
nám. Míru 79, Svitavy

Věc: **Ústavní stížnost proti usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 11. 2017, č.j. 10 As 298/2017-47 a ze dne 8. 11. 2017, č.j. 10 As 298/2017-26**

Elektronicky (datovou schránkou)

Přílohy:

1. *Plná moc právního zástupce Stěžovatele;*
2. *Výpis Stěžovatele ze spolkového rejstříku;*
3. *Stanovy Stěžovatele;*
4. *Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 11. 2017, č.j. 10 As 298/2017-47;*
5. *Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 11. 2017, č.j. 10 As 298/2017-26.*

I.

Stěžovatel, **Odborová organizace Sluníčko**, se sídlem Petrušov 152, Staré Město, adresa pro doručování Tovární 14, Moravská Třebová (dále jen „**OOS**“ nebo „**Stěžovatel**“), v řízení o této ústavní stížnosti zastoupený Mgr. MgA. Jaromírem Pařilem, LL.M., advokátem, se sídlem Klimentská 1216/46, 110 00 Praha 1, podal k Nejvyššímu správnímu soudu (dále jen „**NSS**“) kasační stížnost proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 29. 8. 2017, č.j. 52 A 34/2017-70, kterou spojil s žádostí o osvobození od soudních poplatků (poplatek spojený s podáním kasační stížnosti) a o ustanovení právního zástupce (advokáta).

Usnesením NSS ze dne 8. 11. 2017, č.j. 10 As 298/2017-26 (dále jen „**Usnesení I**“; doručeno Stěžovateli dne 16. 11. 2017) byla výrokem I. zamítnuta žádost Stěžovatele o osvobození od soudních poplatků (poplatek spojený s podáním kasační stížnosti), výrokem II. zamítnuta jeho žádost o ustanovení právního zástupce (advokáta), výrokem III. byl Stěžovatel vyzván k úhradě soudního poplatku ve lhůtě 7 dnů od doručení tohoto usnesení a výrokem IV. byl Stěžovatel v téže lhůtě vyzván k doložení zastupování advokátem.

Vzhledem k tomu, že Stěžovatel je malá odborová organizace poskytující služby znevýhodněným občanům, jako jsou nezaměstnaní, bezdomovci, apod. a ve srovnání s velkými odborovými organizacemi si nemůže dovolit vlastní právníky, ani nakupovat právní služby jinde, nemá žádný majetek ani příjmy, a díky malé a sociálně slabé členské základně nemůže shromáždit prakticky žádný finanční obnos (obtížně řeší i nejnnutnější náklady na svůj běžný provoz), nebyl Stěžovatel s to soudní poplatek ve stanovené lhůtě uhradit a zajistit si právní zastoupení advokátem.

Pro nezaplacený soudní poplatek NSS svým usnesením ze dne 30. 11. 2017, č.j. 10 As 298/2017-47 (dále jen „**Usnesení II**“; doručeno Stěžovateli dne 5. 12. 2017) rozhodl tak, že výrokem I. řízení zastavil a výrokem II. žádnému z účastníků řízení nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení.

Proti shora označenému Usnesení I a Usnesení II podává tímto OOS jako účastník řízení, z něž tato rozhodnutí NSS vzešla, v celém jejich rozsahu, tuto ústavní stížnost, neboť, jak bude dále uvedeno níže, byla Usnesením I a Usnesením II porušena Stěžovatelova práva garantovaná

- (i) čl. 2 odst. 3 a čl. 90 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., České národní rady, Ústava České republiky, v platném znění (dále jen „**Ústava**“),
- (ii) čl. 2 odst. 2 ústavního zákona č. 23/1991 Sb. Federálního shromáždění, kterým se uvozuje LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako ústavní zákon České a Slovenské Federativní Republiky Listiny (dále jen „**Listina**“),
- (iii) čl. 36 odst. 1 Listiny a
- (iv) čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (sdělení č. 209/1992 Sb. Federálního ministerstva zahraničních věcí o Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod ve znění protokolů č. 3, 5 a 8; dále jen „**Úmluva**“).

II.

Přípustnost ústavní stížnosti

Podle § 72 odst. 1 písm. a) zákona č. 182/1993 Sb., o ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**ZUS**“), je ústavní stížnost oprávněna podat „*fyzická nebo právnická osoba podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy, jestliže tvrdí, že pravomocným rozhodnutím v řízení, jehož byla účastníkem, opatřením nebo jiným zásahem orgánu veřejné moci (dále jen "zásah orgánu*

veřejné moci") bylo porušeno její základní právo nebo svoboda zaručené ústavním pořádkem (dále jen "ústavně zaručené základní právo nebo svoboda")“.

Stěžovatel - OOS jako malá odborová organizace poskytující služby znevýhodněným občanům, jako jsou nezaměstnaní, bezdomovci, apod., je právnickou osobou. Touto ústavní stížností se domáhá zrušení Usnesení, jímž byla porušena práva garantovaná čl. 2 odst. 3 a čl. 90 Ústavy, čl. 2 odst. 2 a čl. 36 odst. 1 Listiny a čl. 6 odst. 1 Úmluvy, jak bude popsáno blíže v části III. tohoto podání. **Stěžovatel je tedy osobou oprávněnou k podání ústavní stížnosti ve smyslu § 72 odst. 1 ZUS.**

Podle § 72 odst. 3 ZUS lze ústavní stížnost podat ve lhůtě 2 měsíců od doručení rozhodnutí o posledním procesním prostředku, který zákon stěžovateli k ochraně jeho práva poskytuje;¹ podle § 72 odst. 5 ZUS platí, že „[j]estliže zákon procesní prostředek k ochraně práva stěžovateli neposkytuje, lze podat ústavní stížnost ve lhůtě dvou měsíců ode dne, kdy se stěžovatel o zásahu orgánu veřejné moci do jeho ústavně zaručených základních práv nebo svobod dozvěděl, nejpozději však do jednoho roku ode dne, kdy k takovému zásahu došlo.“

Podle ustanovení § 75 odst. 1 ZUS „[ú]stavní stížnost je nepřijatelná, jestliže stěžovatel nevyčerpal všechny procesní prostředky, které mu zákon k ochraně jeho práva poskytuje (§ 72 odst. 3); to platí i pro mimořádný opravný prostředek, který orgán, jenž o něm rozhoduje, může odmítnout jako nepřijatelný z důvodů závislých na jeho uvážení (§ 72 odst. 4).“

Jak bylo uvedeno výše, touto ústavní stížností napadené Usnesení II bylo Stěžovateli doručeno dne 7. 12. 2017. Současně z poučení Usnesení, jakož i z ustanovení § 53 odst. 3 s.ř.s. a contrario vyplývá, že proti Usnesení nejsou opravné prostředky přípustné.

Stěžovatel tak podává Ústavnímu soudu České republiky tuto ústavní stížnost ve stanovené zákonné lhůtě a má za to, že tato ústavní stížnost je přípustná.

Stěžovatel současně uvádí a namítá, že si je vědom předchozí rozhodovací praxe Ústavního soudu (např. usnesení ve věci sp. zn. I.ÚS 2519/15 ze dne 16. 9. 2015) v tom smyslu, že i přes vzájemné vzájemnou provázanost rozhodnutí o zamítnutí žádosti o osvobození soudního poplatku (resp. rozhodnutí o posledním opravném prostředku) a navazujícího rozhodnutí o zastavení řízení je třeba posuzovat plynutí lhůty pro podání ústavní stížnosti pro každé takové rozhodnutí samostatně. Při zohlednění výše podaného právního názoru by tak Stěžovatel podával tuto ústavní stížnost proti Usnesení I opožděně.

Stěžovatel je však přesvědčen, že jelikož v důsledku své ekonomické situace nebyl schopen zajistit právní pomoc stran svého procesního postavení v řízení o kasační stížnosti, stejně jako ke specifickým okolnostem případu (včetně specifik právní úpravy týkající se rozhodování o osvobození od soudních poplatků před NSS a absenci opravných prostředků proti zamítavému rozhodnutí NSS)

1. je přípustné, důvodné a legitimní domáhat se včas podanou ústavní stížností proti Usnesení II současně i zrušení Usnesení I, resp.
2. že i pokud by ústavní stížnost proti Usnesení I byla posouzena jako opožděná, je s ohledem na níže popsaná specifika právní úpravy rozhodování o osvobození od soudních poplatků důvodné, relevantní a v souladu se zásadou legitimního očekávání,

¹ Takovým prostředkem se rozumí řádný opravný prostředek, mimořádný opravný prostředek, vyjma návrhu na obnovu řízení, a jiný procesní prostředek k ochraně práva, s jehož uplatněním je spojeno zahájení soudního, správního nebo jiného právního řízení.

aby Ústavní soud meritorně při posuzování ústavnosti Usnesení II zohlednil i meritum věci týkající se Usnesení I.

3. za racionální má Stěžovatel rovněž argument, že v období mezi vydáním Usnesení I a Usnesení II mohl NSS žádosti o osvobození od soudních poplatků fakticky vyhovět (např. za aplikace § 12 ZSP), přičemž teprve vydáním Usnesení II byla materializována konsekvence neuhrazení soudního poplatku (zastavení řízení o kasační stížnosti Stěžovatele), proto z tohoto hlediska lze dle jeho názoru považovat ústavní stížnost proti Usnesení I za včasnou.

Usnesení I a Usnesení II se týkají institutu osvobození od placení soudních poplatků, jež je obecně opatřením umožňujícím některým osobám splňujícím zákonná kritéria zajistit přístup ke spravedlnosti a ochraně jejich práv a oprávněných zájmů, včetně práv garantovaných Ústavou, Listinou a Úmluvou. S ohledem na níže blíže popsané porušení základních práv OOS přitom bylo napadeným Usnesením I a Usnesením II toto právo na přístup k soudu a spravedlnosti Stěžovateli odepráno.

III.

Porušení základních práv Stěžovatele

III. 1. Základní práva Stěžovatele dotčená (porušená) Usnesením I a Usnesením II

Podle čl. 2 odst. 2 Ústavy „[s]tátní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon.“

Podle čl. 90 věta první Ústavy jsou „[s]oudy ... povolány především k tomu, aby zákonem stanoveným způsobem poskytovaly ochranu právům.“

Podle čl. 2 odst. 2 Listiny lze „[s]tátní moc uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví.“

Podle čl. 36 odst. 1 Listiny se může každý „... domáhat stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu a ve stanovených případech u jiného orgánu.“

Podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy má každý „... právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným soudem.“

Podle čl. 27 odst. 2 Listiny „[o]dborové organizace vznikají nezávisle na státu. Omezovat počet odborových organizací je nepřipustné, stejně jako zvýhodňovat některé z nich v podniku nebo v odvětví.“

Podle čl. 27 odst. 3 Listiny „[č]innost odborových organizací může být omezena jen zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu bezpečnosti státu, veřejného pořádku nebo práv a svobod druhých.“

Výše citovaná ustanovení Ústavy, Listiny a Úmluvy zakotvují obecně právo každého na spravedlivý proces a soudní ochranu, zajišťují rovnost odborových organizací před zákonem a jejich nezávislost na státu a připouštějí výkon státní moci jen v mezích a na základě zákona.

Stěžovatel je přesvědčen, že tato jeho práva byla napadeným Usnesením I a Usnesením II NSS porušena, jak bude blíže vyloženo níže.

III.2. Konkrétní skutečnosti zakládající dotčení práv Stěžovatele

Napadeným Usnesením I bylo, jak již bylo uvedeno, zastaveno řízení o kasační stížnosti Stěžovatele proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 29. 8. 2017, čj. 52 A 34/2017-70 ve věci ochrany před nezákonným zásahem žalovaných spočívajícím v nejobecnější rovině ve snaze zabránit řádné činnosti OOS, zejména pak realizaci nahlížení do spisu Stěžovatelem zastupovaného účastníka soudního řízení a kontroly zákonnosti fungování Okresního soudu ve Svitavách a Okresního státního zastupitelství ve Svitavách v souvislosti s touto právní věcí, v níž Stěžovatel v souladu se svými stanovami, účelem a posláním zastupoval svého člena (p. Františka V.).

Usnesení II o zastavení řízení o kasační stížnosti Stěžovatele se odvíjí od skutečnosti, že Usnesením I (doručeno Stěžovateli dne 16. 11. 2017) byla zamítnuta žádost Stěžovatele o osvobození od soudních poplatků (poplatek spojený s podáním kasační stížnosti) a na ustanovení právního zástupce (advokáta) a Stěžovatel byl vyzván k úhradě soudního poplatku ve lhůtě 7 dnů od doručení tohoto usnesení a v téže lhůtě o doložení jejího zastupování advokátem.

Vzhledem k tomu, že Stěžovatel je malá odborová organizace poskytující služby znevýhodněným občanům, jako jsou nezaměstnaní, bezdomovci, apod. a ve srovnání s velkými odborovými organizacemi si nemůže dovolit vlastní právníky, ani nakupovat právní služby jinde, nemá žádný majetek ani příjmy, a díky malé a sociálně slabé členské základně nemůže shromáždit prakticky žádný finanční obnos (obtížně řeší i nejnnutnější náklady na svůj běžný provoz), nebyl Stěžovatel s to soudní poplatek ve stanovené lhůtě uhradit a zajistit si právní zastoupení advokátem. S ohledem na to, že Stěžovatel nebyl s to soudní poplatek ve stanovené lhůtě uhradit, NSS řízení o kasační stížnosti stěžovatele napadeným Usnesením II zastavil.

Jak již Stěžovatel předeslal, je si vědom dosavadní rozhodovací praxe ústavního soudu, zejména že při posuzování ústavnosti rozhodnutí o zastavení řízení v důsledku neuhrazení soudního poplatku je primárně rozhodující posouzení, zda byly splněny podmínky pro zastavení řízení. Avšak vzhledem k tomu, že v důsledku své ekonomické situace nebyl schopen zajistit právní pomoc stran svého procesního postavení v řízení o kasační stížnosti, stejně jako ke specifickým okolnostem případu (včetně specifíků právní úpravy týkající se rozhodování o osvobození od soudních poplatků před NSS a absenci opravných prostředků proti zamítavému rozhodnutí NSS) je přesvědčen, že i pokud by ústavní stížnost proti Usnesení I byla posouzena jako opožděná, je důvodné, relevantní a v souladu se zásadou legitimního očekávání, aby Ústavní soud při posuzování ústavnosti Usnesení II zohlednil i meritum věci týkající se Usnesení I.

Podle § 3 odst. 4 zák. č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZSP“) „[v]e věcech poplatků za řízení o kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud“. Současně podle § 14 ZSP platí, že [p]roti usnesením ve věcech poplatků vydaným soudy ve správním soudnictví není odvolání přípustné“.

Vzhledem k tomu, že

- ve věcech správního soudnictví nejsou, na rozdíl od jiných věcí, proti rozhodnutí o zamítnutí žádosti o osvobození od soudních poplatků přípustné opravné prostředky,

- s touto skutečností bylo až do 29. 9. 2017 (a tedy dle právní úpravy použitelné na řízení o kasační stížnosti Stěžovatele) spojeno ust. § 9 odst. 7 ZSP („*Usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení poplatku zruší soud, který usnesení vydal, je-li poplatek zaplacen ve věcech správního soudnictví dříve, než usnesení nabylo právní moci, a v ostatních věcech nejpozději do konce lhůty k odvolání proti tomuto usnesení*“),

je Stěžovatel přesvědčen, že **ve věcech správního soudnictví je pro zachování rovnosti účastníků řízení a vyloučení zcela nedůvodného procesního preferování účastníků civilních oproti účastníkům řízení ve věcech správního soudnictví² v případě ústavních stížností směřujících proti usnesením NSS o zastavení řízení z důvodu neuhrazení soudního poplatku nezbytné posoudit, zda byly splněny podmínky pro zastavení řízení, včetně toho, zda předchází rozhodnutí NSS o zamítnutí žádosti o osvobození od soudních poplatků bylo zákonné, resp. zda při jeho vydání byla porušena základní práva a svobody příslušného účastníka řízení.**

Stěžovatel je přesvědčen, že podmínky pro zastavení řízení o kasační stížnosti Stěžovatele Usnesením II v důsledku neuhrazení soudního poplatku zapříčiněného ekonomickou situací Stěžovatele a zamítnutím jeho žádosti o osvobození od soudních poplatků Usnesením I, které bylo nezákonné a věcně nesprávné a znemožnilo Stěžovateli přístup ke spravedlnosti, naplněny nebyly.

Výše uvedený právní názor Stěžovatele je rovněž podepřen ust. § 12 odst. 1 ZSP, podle kterého „[v]ydá-li soud nesprávné rozhodnutí o uložení povinnosti zaplatit poplatek, toto rozhodnutí zruší nebo změní i bez návrhu“. Stěžovatel je přesvědčen, že z hlediska jeho právního postavení a účinné ochrany jeho práv má smysl i jen samotné zrušení Usnesení II z důvodu porušení ústavních práv Stěžovatele odvíjejících se od nesprávného (a protiústavního) Usnesení I., stejně jako vyjádření Ústavního soudu z hlediska postavení Stěžovatele jako osoby, u níž nemůže být, jak mylně dovozuje NSS, de facto a priori vyloučena možnost domáhat se osvobození od soudních poplatků. Tato otázka přitom dle názoru Stěžovatele přesahuje i jen zájem jeho samotného.

III.3. Usnesení I jako „důvod“ Usnesení II; porušení práv Stěžovatele Usnesením I

Stěžovatel je přesvědčen, že NSS věcně nesprávně posoudil „status“ Stěžovatele z hlediska jeho činnosti, když v odůvodnění Usnesení I uvedl, že „... ve svých stanovách uvádí, že „kontroluje činnost státní správy, zejména resort Ministerstva spravedlnost“. Lze proto očekávat, že v souvislosti s výkonem této kontroly jí vzniknou náklady, včetně soudních poplatků“. V souvislosti s tímto vyhodnocením postavení Stěžovatele NSS odkázal na usnesení rozšířeného senátu NSS (rozsudek ze dne 4.4.2013, č.j. 1 As 187/2012-32), že právnická osoba nemůže být osvobozena od soudních poplatků, pokud s jejím předmětem činnosti úzce souvisí potřeba zapojovat se do soudních řízení.

Stěžovatel je přesvědčen, že NSS se věcně statusem Stěžovatelky v rámci jí podané kasační stížnosti a jí předcházejících soudních rozhodnutí fakticky vůbec nezabýval. Tuto zjevnou věcnou nesprávnost posouzení postavení Stěžovatele přitom NSS potvrdil i odkazem na rozhodnutí Ústavního soudu v jiných věcech týkajících se Stěžovatele, v nichž však zaujímal Stěžovatel zcela jiné postavení.

2 Pro úplnost Stěžovatel rovněž připomíná, že ve správních řízeních předcházejících soudnímu přezkumu správních rozhodnutí si každý účastník, není-li stanoveno jinak, nese své vlastní náklady sám.

Jak již bylo uvedeno, Stěžovatelka kasační stížností brojila proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 29. 8. 2017, čj. 52 A 34/2017-70, ve věci ochrany před nezákonným zásahem žalovaných spočívajícím v nejobecnější rovině ve snaze zabránit řádné činnosti OOS, zejména pak realizaci nahlížení do spisu Stěžovatelem zastupovaného účastníka soudního řízení a kontroly zákonnosti fungování Okresního soudu ve Svitavách a Okresního státního zastupitelství ve Svitavách v souvislosti s touto právní věcí, v níž Stěžovatel v souladu se svými stanovami, účelem a posláním zastupoval konkrétní fyzickou osobu (p. Františka V.).

Jak je z výše uvedeného patrné, Stěžovatelka v souvislosti s tvrzeným nezákonným zásahem žalovaných vystupovala plně v souladu se svými stanovami jako zástupce svého člena – účastníka řízení v soudním řízení. Jak vyplývá ze stanoviska občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu, sp. zn. Cpjn 202/2013, ze dne 23. 4. 2014, každé sdružení osob, které bylo zapsáno do spolkového rejstříku jako odborová organizace, je v občanském soudním řízení oprávněno na základě plné moci zastupovat účastníka řízení, který je jeho členem. **Nezákonný zásah související v bránění výkonu práva zastupovat svého člena v řízení před soudem, resp. výkon tohoto práva (a faktickou povinnost Stěžovatele, a to i morální) ze strany žalovaných, souvisí s činností, účelem a posláním Stěžovatelky. Současně se však NSS zcela mylí v tom, že se jedná o činnost, v souvislosti s jejímž výkonem Stěžovateli vzniknou náklady, včetně soudních poplatků. Povinnost úhrady soudních poplatků totiž při výkonu zástupčího oprávnění Stěžovatele stíhá toliko osobu zastupovanou – člena Stěžovatele – nikoli Stěžovatelku samotnou (analogicky poplatková povinnost nestíhá právního zástupce či advokáta účastníka řízení, nýbrž účastníka řízení samotného).**

Předmětem a účelem činnosti Stěžovatele zapsaným ve spolkové rejstříku je „*obrana sociálních, hospodářských a dalších zájmů, potřeb a práv svých členů, především aplikaci rozhodnutí Nejvyššího soudu Cpjn 202/2013*“. Jak již bylo předesláno, tento účel je naplňován Stěžovatelem výkonem zastupování jeho členů (tj. členů odborové organizace ve smyslu čl. 27 Listiny) v soudních řízeních.

NSS v souvislosti s Usnesením I uvedl, že je mu známo, že Stěžovatel již dříve vedl řízení před NSS, ve kterých nebyl osvobozen od soudních poplatků. NSS zřejmě odkazuje na věci, o nichž bylo již před Ústavním soudem vedeno řízení ve věci sp. zn. III. ÚS 2944/17. Jak již bylo avizováno, NSS zcela zjevně pochybil, když roli a situaci Stěžovatele v předmětném řízení posoudil shodně jako v oné „předchozí“ věci. Řízení před Ústavním soudem ve věci sp. zn. III. ÚS 2944/17 se týkalo situace, kdy Stěžovatel primárně usiloval o uzavření smlouvy o organizování veřejné služby, což je právně i fakticky zcela odlišné postavení od výkonu práva (resp. povinnosti) zastupovat svoje členy v řízeních před soudem, resp. brojení proti nezákonným zásahům veřejné moci bránícím tuto činnost Stěžovatelce vykonávat.

Jak Ústavní soud vyložil v usnesení ve věci sp. zn. III. ÚS 2944/17 ze dne 31. 10. 2017, judikatura rozlišuje v zásadě tři možné situace, v nichž se může nacházet právnická osoba, jež objektivně nemá k dispozici prostředky pro úhradu soudního poplatku, přičemž „... **případy, v nichž právnická osoba, jejímž účelem není pravidelná účast v soudním řízení, žádá o osvobození od soudního poplatku v situaci, kdy věc souvisí s její existencí, vnitřními poměry či majetkem. ... [jsou těmi případy, kdy – doplnění Stěžovatelem] je namístě uvažovat o osvobození od soudního poplatku**“.

Stěžovatel je přesvědčen, že v předkládané věci šlo o situaci, kdy se domáhá ochrany před zásahem veřejné moci, který má zásadní vztah k aktivitám, jež spadají do předmětu činnosti

Stěžovatele vymezeného stanovami ve smyslu předchozí judikatury Ústavního soudu, a že tedy Stěžovatel měl být od povinnosti úhrady soudního poplatku osvobozen a v návaznosti na to mu měl rovněž být ustanoven zástupce. **V tomto ohledu rovněž Stěžovatel připomíná, že NSS shledal, že Stěžovatel osvědčil, že nemá žádný majetek, ani dostatek prostředků. Jediným (a nesprávným) důvodem zamítnutí žádosti o osvobození od soudních poplatků (a ustanovení zástupce) tedy bylo zcela mylné posouzení postavení Stěžovatele.**

Stěžovatel je tedy přesvědčen, že Usnesením I a Usnesením II na něj navazujícím byla porušena jeho práva

- podávaná z čl. 27 odst. 2 Listiny, neboť zvýhodnila odborové organizace velké (bohaté), které působí v oblastech generujících finanční toky, kde lze právem požadovat významnou finanční spoluúcast členské základny. Žalobkyně, coby malá organizace, působící v oblasti, kde finanční spoluúcast požadovat nelze, má-li mít zachováno stejné právo domáhat se svého práva u soudu (dle čl. 36 Listiny), včetně možnosti být při naplnění zákonných podmínek, jak tomu bylo v tomto případě, musí být osvobozena od soudních poplatků;
- domáhat se soudního rozhodnutí dle čl. 36 Listiny, a tím jí prakticky byla znemožněna řádná činnost dle jeho stanov v rozporu s čl. 27 odst. 2 Listiny.

Nad rámec výše uvedeného rovněž Stěžovatel považuje z hlediska omezení, resp. odepření práva na přístup ke spravedlnosti poukázat na to, že NSS stanovil Usnesením I nepřiměřeně krátkou lhůtu pro úhradu soudního poplatku, jejíž délku nijak neodůvodnil. Podle § 9 odst. 1 ZOS platí, že „[n]ebyl-li poplatek za řízení splatný podáním návrhu na zahájení řízení, odvolání, dovolání **nebo kasační stížnosti** zaplacen, soud vyzve poplatníka k jeho zaplacení ve lhůtě, kterou mu určí **v délce alespoň 15 dnů**; výjimečně může soud určit lhůtu kratší“. Usnesením I byla přitom Stěžovateli stanovena povinnost uhradit soudní poplatek do 7 dnů od doručení Usnesení I, tedy lhůta kratší než 15 dnů. Výjimečnost situace, pro niž NSS stanovil lhůtu více než polovičního trvání oproti § 9 odst. 1 ZSP, však NSS nijak neodůvodnil.

V neposlední řadě pak Stěžovatel považuje za nezbytné rovněž uvést, že NSS rozhodl Usnesením II o zastavení řízení o kasační stížnost před uplynutím lhůty, v níž mohl Stěžovatel napadnout Usnesení I o zamítnutí žádosti o osvobození od soudního poplatku ústavní stížností. Vydání Usnesení II v takové krátké lhůtě, obzvláště pokud, jak je Stěžovatel přesvědčen, bylo posouzení podmínek pro osvobození od soudního poplatku nesprávné a nezákonné, je rovněž porušením práva na spravedlivý proces, rovnost (rovné zacházení) a zajištění přístupu ke spravedlnosti.

Dle názoru Stěžovatele je výklad ustanovení § 36 odst. 3 zák. č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“), který fakticky realizoval NSS ve věci Stěžovatele, vůči neziskovým subjektům zabývajícím se ochranou práv svých členů (a tím tedy i ochranou veřejných zájmů), nepřipustně restriktivní. vzdaluje se již totiž pouhému posuzování poměrů účastníka řízení a naopak mu de facto ukládá povinnost aktivní výdělečné činnosti. Tím je porušován čl. 27 odst. 3 Listiny: „Činnost odborových organizací může být omezena jen zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu bezpečnosti státu, veřejného pořádku nebo práv a svobod druhých.“

Zastupuje-li Stěžovatel svého člena v soudním řízení, činí tak v souladu se svým účelem a posláním. Pokud Stěžovatel za účelem realizace této své činnosti a na ochranu práv svého konkrétního člena vykonává rovněž další činnost a další kroky – tedy kontrolu činnosti státní

správy³, jedná se opět o výkon jeho činnosti v souladu s účelem a posláním Stěžovatele jako odborové organizace. Pokud některé osoby podílející se na výkonu veřejné moci hodlají při výkonu činnosti Stěžovatele mařit odhalení jejich závažných pochybení kumulací dalších pochybení (zásahů) typu účelového nebo bezdůvodného „nedovolení osobě vstoupit do budovy,“ „vykázání z budovy,“ zákazů „zastupovat účastníky řízení, nahlížet, fotografovat, apod., pak by **obrana Stěžovatele proti takovým případům maření jeho činnosti vyžadovala v každém jednotlivém případě úhradu soudních poplatků (poplatek spojený s podáním zásahové žaloby dle s.ř.s., poplatek za případnou kasační stížnost).** Pokud by tedy soudy nebylo relevantně přihlédnuto i k charakteru činnosti Stěžovatele a jeho majetkovým poměrům, rovnalo by se to fakticky zákazu činnosti a likvidaci takové odborové organizace. Dovedeno ad absurdum by důsledkem Usnesení I a Usnesení II bylo faktické uložení povinnosti Stěžovateli věnovat se výdělečné činnosti či výběru vysokých členských příspěvků, a to proti vůli a ekonomickým možnostem jeho členů a v rozporu s jeho Stanovami, pod „trestem“ ztráty, resp. zásadního omezení práva na soudní ochranu.

V neposlední řadě je Stěžovatel přesvědčen, že při stanovení povinnosti uhradit soudní poplatek nelze nezvážit, čeho se v meritorní správní žalobě vlastně domáhá. Jinak je nutné pohlížet např. na správní žalobu, jíž se žalobce domáhá např. značného majetkového prospěchu, zvláště když vyhlídky na její úspěch jsou malé, a zcela jinak na správní žalobu, jíž se odborová organizace domáhá ochrany svého práva vykonávat svoji řádnou a soudem schválenou činnost, aniž by při tom byla vystavena fyzickým útokům a zastrasování ze strany složek určených k ochraně pořádku a bezpečnosti.

Stěžovatel má za to, že právo nebýt bezdůvodně fyzicky napadán a zastrasován při výkonu svého práva a své zástupčí povinnosti vůči svým členům ze strany policie, městské policie, justiční stráže, soukromých „bezpečnostních agentur“, apod., má za povinnost zajistit každému stát, aniž by k samotnému zjednání přístupu k soudu, u něhož se taková osoba domáhá ochrany, byly kladeny zásadní ekonomické překážky. **Stěžovatel je však přesvědčen, jak dokládá Usnesení I a Usnesení II, že NSS svým extenzivním výkladem ust. § 36 odst. 3 s.ř.s. a zjevným pomínutím postavení a role Stěžovatele v předkládané věci (tj. zástupce svého člena v soudním řízení) ve značném rozsahu rozšířil de facto podmínky pro osvobození od poplatkové povinnosti nad rámec toho, co stanovuje ustanovení § 36 odst. 3 s.ř.s. Takový postup je ovšem nepřijatelný a ústavně non-konformní.**

IV.

S ohledem na vše výše uvedené OOS navrhuje, aby Ústavní soud vydal následující

n á l e z:

- I. Usnesení Nejvyššího správního soudu 8. 11. 2017, č.j. 10 As 298/2017-26 se **v plném rozsahu zrušuje.**

³ Předmětem činnosti Stěžovatele je také: „kontrola činnosti státní správy, zejména rezortu Ministerstva spravedlnosti ČR, ve smyslu Ústavy ČR, čl.2: (1) Lid je zdrojem veškeré státní moci; vykonává ji prostřednictvím orgánů moci zákonodárné, výkonné a soudní. (Aby mohl lid svou moc vykonávat, musí ji kontrolovat.)“ – k tomu viz aktuální znění stanov.

- II. Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 11. 2017, č.j. 10 As 298/2017-47
se v **plném rozsahu zrušuje.**

V Praze dne 1. února 2018

Mgr. MgA. Jaromír Pařil, LL.M., advokát
zastupující na základě plné moci
Odborovou organizací Sluníčko